



# Online communities en groene ruimte

Vera van den Bemt S2392569

Bachelorthesis Sociale Geografie en Planologie  
Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen · Rijksuniversiteit Groningen  
Begeleider: M. N. Daams

Juni 2016

## **Voorwoord**

Voor u ligt mijn thesis, waarmee ik mijn bachelor Sociale Geografie en Planologie aan de Rijksuniversiteit Groningen afrond. Ik wil Michiel Daams graag bedanken voor zijn begeleiding en vertrouwen. Ook wil ik in het bijzonder de participanten die deelnamen aan dit onderzoek bedanken voor hun medewerking en de interessante gesprekken die we gevoerd hebben.

Vera van den Bemt

Groningen, juni 2016

## **Samenvatting**

Het internet biedt ons de mogelijkheid om samen te komen zonder elkaar fysiek te ontmoeten. Dit heeft geleid tot het ontstaan van online communities: virtuele plekken waar mensen bijeenkomen en informatie kunnen delen. In de literatuur wordt beschreven dat online communities veel kunnen betekenen voor het beheer en behoud van groene ruimte. De waardering van groene ruimte is slecht meetbaar, maar via online communities kan informatie verzameld worden over de bezoekers van groene ruimte. Deze informatie is waardevol voor beheerders en beleidsmakers met betrekking tot groene ruimte, omdat het hen een basis biedt voor een gericht beheer en beleid. Via de Greenmapper, een online enquête over de aantrekkelijkheid van groene ruimte, kunnen respondenten zich aansluiten bij een online community rondom de groene ruimte die de respondent aantrekkelijk vindt. In dit onderzoek zijn diepte-interviews afgenomen om de volgende hoofdvraag te beantwoorden: Wat is het belang van online communities rondom groene ruimte voor het beheer van groene ruimte in de provincie Groningen? De resultaten laten zien dat het belang van online communities aanzienlijk is, maar het niet wordt gezien als de enige methode om bezoekers van groene ruimte te verenigen en hun waardering te meten. Ook zullen fysieke communities een rol blijven spelen, want uiteindelijk moeten mensen hun betrokkenheid in de praktijk brengen om groene ruimte te behouden.

**Key words:** online communities, waardering groene ruimte, burgerparticipatie, Hotspotmonitor, Greenmapper.

## Inhoudsopgave

Voorwoord .....	2
Samenvatting.....	3
Inhoudsopgave .....	4
1. Inleiding .....	5
1.1 Aanleiding .....	5
1.2 Probleemstelling.....	5
1.3 Vraagstelling .....	6
1.4 Opbouw .....	7
2. Theoretisch kader .....	8
2.1 Online communities.....	8
2.2 Groene ruimte: beheer en waardering.....	8
2.3 Online communities en groene ruimte .....	9
2.4 Conceptueel model .....	10
3. Methodologie .....	11
3.1 Dataverzameling.....	11
3.2 Data-analyse .....	11
3.3 Kwaliteit data .....	11
3.4 Ethiek .....	12
4. Resultaten.....	13
4.1 Groene ruimte en burgerparticipatie .....	13
4.2 Waardering van groene ruimte .....	14
4.3 Groene ruimte en online communities .....	15
5 Conclusie.....	16
6 Discussie .....	17
Literatuur.....	18
Bijlagen .....	20
Bijlage I: Interview guide 1 .....	20
Bijlage II: Interview guide 2.....	21
Bijlage III: Toestemmingsformulier .....	22
Bijlage IV: Codeboek interviews .....	23

# 1. Inleiding

## 1.1 Aanleiding

Het internet biedt ons de mogelijkheid om samen te komen en te communiceren zonder elkaar fysiek te ontmoeten. Dit heeft geleid tot het ontstaan van *online communities*, een onderwerp waar tegenwoordig veel onderzoek naar wordt gedaan. Een online community kan worden gedefinieerd als “any virtual social space where people come together to get and give information or support, to learn or to find company” (Preece, 2001, p.348). Een facebookpagina- of groep zou beschouwd kunnen worden als een online community. Het internet is een gemakkelijke manier om een groep te vormen en informatie te delen, wat mensen kan stimuleren om zich in te zetten voor een collectief doel (Dimaggio, 2001). Over online communities wordt beweerd dat het de drempel om als groep gezamenlijk actie te ondernemen verlaagt vanwege de mogelijkheid om zich vrijwillig te verenigen, in plaats van via de bemoeienis van een organisatie (Bijker et al., 2014). De kennis over online communities kan van belang zijn, omdat in de literatuur wordt beschreven dat online communities veel kunnen betekenen voor de omgang met groene ruimte. Hierbij blijkt het namelijk lastig om de bezoekers te verenigen en zich in te zetten voor de groene ruimte, terwijl dit nodig is voor het beheer en behoud van groene ruimte. Dit heeft er mee te maken dat groene ruimte een publiek goed is waarvan men gebruik kan maken zonder betaling of andere wederdienst (Bijker et al. 2014; de Vries, 2009). Men voelt zich niet verplicht om betrokkenheid te tonen en ontkomt hier makkelijk aan (Rydin & Pennington, 2014). Daarnaast is het moeilijk om te bepalen waar de bezoekers van groene ruimte vandaan komen, omdat dit zowel omwonenden als mensen van verder weg kunnen zijn. Toch kan deze kennis van groot belang zijn voor beheerders van groene ruimte en beleidsmakers rondom groene ruimte, die vaak weinig inzicht hebben in wie welke groene ruimte waardeert en waarom (Sijtsma & Daams, 2013).

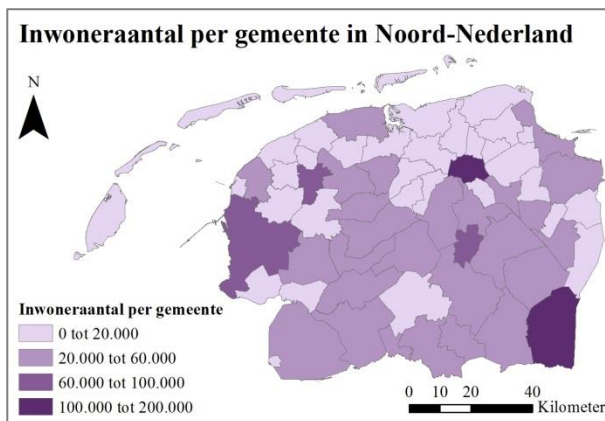
De waardering van groene ruimte is eerder onderzocht, maar vaak werden de onderzoeksvragen niet gericht op specifieke gebieden en werd bestudeerd welk soort groene ruimte mensen in het algemeen aantrekkelijk vinden (Tyrväinen et al., 2005; Sijtsma, 2013). Om dit probleem op te lossen is de Hotspotmonitor ontwikkeld, een online enquêtetool die bedoeld is om beter in kaart te brengen welke mensen welke specifieke groene gebieden aantrekkelijk vinden en waarom. Dit kan op verschillende schaalniveaus gedaan worden, zoals het wijkpark om de hoek of een groot natuurgebied verder van huis (Sijtsma, 2013). Na de Hotspotmonitor is de Greenmapper geïntroduceerd, een soortgelijk instrument, waar de respondenten na het invullen van de enquête de mogelijkheid hebben om lid te worden van een online community met betrekking tot de groene ruimte die deze persoon waardeert. Het uiteindelijke doel hiervan is de verzameling van informatie over de waardering van groene ruimte, wat zeer nuttig kan zijn voor beheerders en beleidsmakers (Bijker et al., 2016). Een ontbrekend onderdeel in deze ontwikkelingen lijkt de mening over online communities van beheerders van groene ruimte en beleidsmakers met betrekking tot groene ruimte. Het is belangrijk om dit te onderzoeken, omdat dit de partijen zijn die de invulling van groene ruimte bepalen. In deze thesis wordt onderzocht hoe verschillende organisaties, die zich bezighouden met het beheer van groene ruimte, denken over de ontwikkeling van online communities rondom groene ruimte, en wat volgens deze organisaties hier de kracht van kan zijn. Dit onderzoek wordt uitgevoerd binnen de provincie Groningen.

## 1.2 Probleemstelling

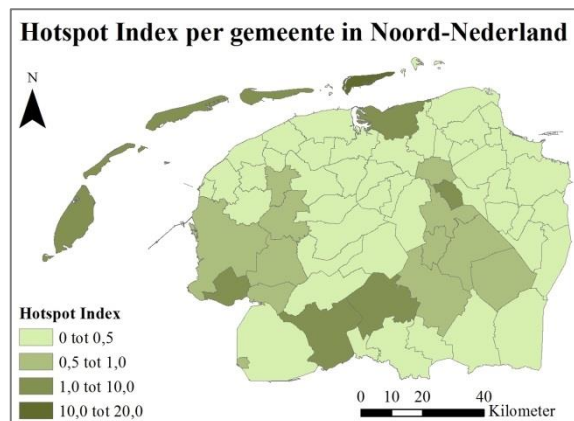
De slechte meetbaarheid van de waardering van groene ruimte kan worden beschouwd als een probleem voor beheerders van groene ruimte en beleidsmakers met betrekking tot groene ruimte (Bijker et al., 2014; Sijtsma & Daams, 2013). Er is een gebrek aan informatie over welke mensen

welke groene ruimte waarderen, en waarom. Dit biedt beheerders van groene ruimte en beleidsmakers met betrekking tot groene ruimte weinig basis voor een gericht beheer en beleid. Het is daarom belangrijk om inzicht te krijgen in wie welke stukken groene ruimte waardeert, en waarom deze mensen dit aantrekkelijke plekken vinden (Sijtsma & Daams, 2013).

Het probleem van slechte meetbaarheid van de waardering van groene ruimte kan zitten in de herkomst van de bezoekers. De bezoekers van een bepaalde groene ruimte hoeven immers niet direct omwonenden te zijn, maar kunnen ook verder weg wonen en hier naartoe gereisd zijn (Bijker et al., 2014). Als er geen informatie is over de herkomst van de bezoekers is het lastig om alle bezoekers van een bepaald gebied te bereiken (de Vries, 2009). Bovendien kunnen de motieven om groene ruimte te bezoeken ver uiteenlopen en identificeert elk individu verschillende aspecten van de groene ruimte als aantrekkelijk (Bijker et al., 2014). Informatie over de bezoekers van groene ruimte zou grootschalig verzameld moeten worden en beschikbaar gesteld moeten worden aan beheerders van beleidsmakers met betrekking tot groene ruimte. Deze partijen hebben met de informatie een goede basis om de bezoekers van groene ruimte te benaderen en betrokkenheid te stimuleren (Sijtsma & Daams, 2013), georganiseerde steun is immers van essentieel belang voor het beheer en behoud van groene ruimte (Bijker et al., 2014).



**Figuur 1: Inwoneraantallen**



**Figuur 2: Hotspot Index**

In figuur 1 is het inwoneraantal per gemeente in Noord-Nederland gevisualiseerd. Figuur 2 geeft de Hotspot Index weer, een indexcijfer dat gebaseerd is op de Hotspotmonitor. Een indexcijfer hoger dan 1 betekent dat in die gemeente meer ‘hotspots’ (aantrekkelijke groene ruimten) zijn aangewezen door de respondenten van de Hotspotmonitor dan je zou verwachten wanneer de hotspots gelijk verdeeld zouden zijn over de oppervlakten van de gemeenten (Langers et al., 2013). Het is te zien dat de gemeenten waar veel aantrekkelijke groene ruimten gemarkeerd zijn niet allemaal hoge bevolkingsaantallen hebben. Schiermonnikoog en de gemeente de Marne, waar het Lauwersmeergebied toe behoort, zijn hier een goed voorbeeld van. Je zou kunnen zeggen dat er geen direct zichtbaar verband is tussen inwoneraantal en de mate van waardering van de groene ruimte in een gemeente. Het is daarom belangrijk om in acht te nemen dat de bezoekers van groene ruimte niet vlakbij hoeven te wonen, terwijl de mening van deze personen wel van belang kan zijn.

### 1.3 Vraagstelling

Met deze thesis wordt beoogd een bijdrage te leveren aan de bestaande literatuur over groene ruimte en online communities door inzichtelijk te maken welke rol online communities kunnen spelen wanneer het gaat om enerzijds de betrokkenheid van bezoekers bij groene ruimte, en anderzijds de

meetbaarheid van de waardering van groene ruimte. Er wordt vanuit het perspectief van beheerder van groene ruimte en beleidsmakers rondom groene ruimte bekeken welk nut aan online communities ontleend kan worden. Dit wordt onderzocht aan de hand van de volgende hoofdvraag: *Wat is het belang van online communities rondom groene ruimte voor het beheer van groene ruimte in de provincie Groningen?*

De volgende deelvragen worden gehanteerd om tot de beantwoording van deze hoofdvraag te komen:

1. Hoe worden de bezoekers van groene ruimte betrokken bij het beheer van groene ruimte?
2. In hoeverre zien beheerders en beleidsmakers met betrekking tot groene ruimte een kans in online communities als methode om de betrokkenheid van bezoekers bij groene ruimte te vergroten?
3. In hoeverre zien beheerders en beleidsmakers met betrekking tot groene ruimte een kans in online communities als methode om de waardering van groene ruimte beter meetbaar te maken?

## **1.4 Opbouw**

In hoofdstuk 2 worden de belangrijke concepten binnen dit onderzoek gedefinieerd en wordt de relevante theorie uiteengezet. Vervolgens worden in hoofdstuk 3 de gebruikte methoden van dataverzameling en data-analyse toegelicht. Ook wordt gereflecteerd op de kwaliteit van de data en worden de ethische kwesties die aan bod zijn gekomen tijdens het onderzoek behandeld. In hoofdstuk 4 worden de resultaten beschreven, en in hoofdstuk 5 worden vervolgens conclusies getrokken en wordt de hoofdvraag beantwoord. Tot slot wordt in hoofdstuk 6 gereflecteerd op het onderzoeksproces en worden aanbevelingen gedaan voor vervolgonderzoek.

## **2. Theoretisch kader**

### **2.1 Online communities**

Een online community is een sociaal netwerk en kan worden gedefinieerd als een virtuele plek waar mensen samenkomen om elkaar te informeren, te steunen of gezelschap te vinden (Preece, 2001). Een facebookpagina of -groep, en bijvoorbeeld een forum kunnen worden beschouwd als een online community. Over het internet werd vroeger beweerd dat veel internetgebruik samenhangt met een afname van sociale contacten, terwijl later uit ander onderzoek bleek dat het internet juist positieve effecten had. Het gebruik van het internet zou namelijk het algemeen vertrouwen in anderen verhogen en sociale netwerken vergroten (DiMaggio, 2001). Binnen sociale netwerken kan veel interactie plaatsvinden en wordt veel kennis en informatie gedeeld. Deze interactie kan ervoor zorgen dat mensen zich verenigen om zich in te zetten voor een gezamenlijk doel. Dit heeft te maken met de ontwikkeling van sociaal kapitaal – hulpmiddelen, zoals kennis en ervaring, die ingebed zijn in sociale netwerken - , wat gunstig is voor het nastreven van collectieve doelen (Lin, 1999; Son & Lin, 2007). Sociale netwerken kunnen zelfs belangrijker zijn dan formele instituties wanneer belanghebbenden bijvoorbeeld gezamenlijk moeten omgaan met problemen (Bodin & Crona, 2009).

Volgens de literatuur kan collectieve actie gestimuleerd worden via online communities, omdat belanghebbenden zich vrijwillig en onafhankelijk van overheidsinstellingen kunnen organiseren (Bijker et al., 2014). Sociale factoren en de werking van de software bepalen vervolgens in hoeverre een online community hierin succesvol is (De Souza & Preece, 2004). Wel moet onthouden worden dat binnen online communities vaak geen ‘leider’ is, wat een knelpunt kan vormen in de werking van de community (Bijker et al., 2014).

### **2.2 Groene ruimte: beheer en waardering**

Online communities worden in de literatuur gezien als een instrument waarmee mensen gestimuleerd kunnen worden om collectieve actie te ondernemen, bijvoorbeeld ten behoeve van het beheer en behoud van groene ruimte (Bijker et al., 2014). Groene ruimte wordt in deze thesis gebruikt als overkoepelende term voor natuurgebieden en andere natuurlijke omgevingen. Vaak worden tot natuur in statistieken alleen bos, duinen en moerasland gerekend, maar wat ‘men’ als natuur beschouwd is vaak ook water, agrarisch landschap en parken (Groote et al., 2006). Mensen kunnen zowel natuurgebieden als landschappen en water waarderen, vandaar dat in deze thesis het brede concept ‘groene ruimte’ gehanteerd wordt.

In de provincie Groningen houden overheidsinstellingen en organisaties zich op verschillende schaalniveaus bezig met het beheer van groene ruimte en de totstandkoming van beleid met betrekking tot groene ruimte. Dit zijn onder andere de Provincie Groningen, de Gemeente Groningen, Landschapsbeheer Groningen, Natuurmonumenten, en de Natuur- en Milieufederatie. De verantwoordelijkheid voor het beheer van natuurgebieden die onder het Natuurnetwerk Nederland (voormalig Europese Hoofdstructuur) vallen ligt bij de provincie (Rijksoverheid, 2014). Natuurmonumenten houdt zich bezig met de bescherming en ontwikkeling van natuurrijke landschappen (Natuurmonumenten, 2012).

Bij natuurbeleid kan volgens Groote et al. (2006) het beste gericht worden op datgene dat mensen als natuur beschouwen, in plaats van een benadering vanuit beperkte typen natuur. Wat mensen als natuur beschouwen kan namelijk verschillen van dat wat de overheid aanwijst als natuur. De motieven om groene ruimte te bezoeken variëren per persoon, en de aspecten die individuen als aantrekkelijk identificeren kunnen sterk verschillen (Bijker et al., 2014). Ondanks de verschillende interpretaties kan informatie over de waardering van groene ruimte veel mogelijkheden bieden voor het aantonen van maatschappelijk draagvlak voor deze gebieden. Een waardebeoordeling is volgens



Lockwood (1997) een essentieel onderdeel van besluitvormingsprocessen. Problematisch is echter de meetbaarheid van de waardering van groene ruimte (Bijker et al., 2014; Sijtsma & Daams, 2013; de Vries, 2009).

In de literatuur wordt beschreven hoe in eerder onderzoek gepoogd is de waardering van groene ruimte te meten. Lockwood (1997) ontwikkelde bijvoorbeeld een waardetheorie, waarmee hij probeerde de economische waardering van natuurgebieden te meten. Ondanks dat natuur vaak geen directe inkomsten oplevert kan het op andere manieren zorgen voor maatschappelijke welvaart (Ruijgrok et al., 2004). Er wordt bijvoorbeeld weinig onderzoek wordt gedaan naar de economische waarde van natuur als het gaat om de gezondheidseffecten. Natuur heeft volgens onderzoek een positief effect op de gezondheid, en de economische waarde zit in dat geval in de verlaging van gezondheidskosten wanneer mensen zich meer in groene omgevingen bewegen en daardoor minder last hebben van bijvoorbeeld angststoornissen en overgewicht (KPMG Advisory, 2012).

In andere onderzoeken worden bijvoorbeeld indicatoren opgesteld om de kwaliteit van groene ruimte te meten, en worden vragenlijsten afgenomen bij de theoretische bezoekersgroep van typen gebieden (Tyrväinen et al., 2007). Een andere methode om de waardering van groene ruimte te meten is door met burgers te spreken over de beleving van een gebied, of te vragen naar wat mensen bereid zijn te betalen voor de instandhouding of ontwikkeling van een gebied. Met de laatstgenoemde methode wordt het vrijblijvende karakter van waardetoekenning verminderd (de Vries, 2009). Vaak zijn deze onderzoeken gericht op de algemene voorkeur van mensen wat betreft verschillende eigenschappen van groene ruimte, zonder dit te linken aan specifieke plekken (Tyrväinen et al., 2007). Naar de houding van mensen ten opzichte van stedelijk groen wordt bijvoorbeeld weinig onderzoek gedaan. Dit kan komen door de focus op bos en andere landschappen, of door de sociale complexiteit van een lokale omgeving, waardoor de generalisering van grove onderzoeksresultaten gemakkelijker en goedkoper is (Balram & Dragicevic, 2005). Desondanks is link naar specifieke gebieden belangrijk om een gericht beheer en beleid uit te kunnen voeren (Sijtsma & Daams, 2013).

### **2.3 Online communities en groene ruimte**

De relatie tussen online communities en groene ruimte is in deze thesis tweevoudig. Enerzijds wordt in de literatuur gesteld dat mensen in online communities gestimuleerd worden om zich in te zetten voor het beheer en behoud van groene ruimte (Bijker et al., 2014). Anderzijds kan via online communities de waardering van groene ruimte meer zichtbaar worden gemaakt, omdat het internet een gemakkelijke manier is om ‘fans’ van groene ruimte te verenigen en hun mening te ontdekken. Hier zouden de beheerders van groene ruimte en beleidsmakers rondom groene ruimte veel belang bij kunnen hebben. Dit geeft deze partijen namelijk informatie om argumenten vóór en tegen ruimtelijke ontwikkelingen te versterken (Sijtsma & Daams, 2013; Bijker et al., 2016).

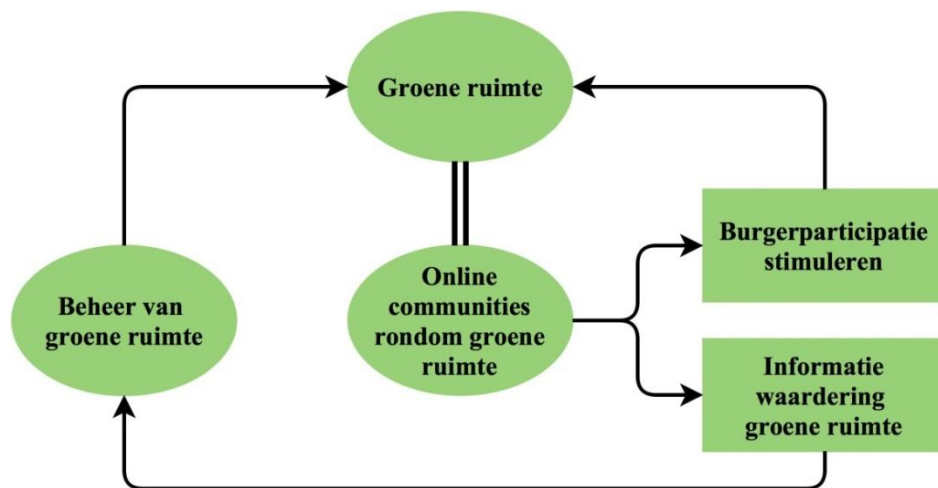
Een weinig besproken probleem in de literatuur is dat niet alle bezoekers dichtbij de groene ruimte wonen die zij het meest waarderen. Er wordt voornamelijk onderzoek gedaan onder de omwonenden van groene ruimte, terwijl de mening van bezoekers die verder weg wonen ook van belang kan zijn (Balram & Dragicevic, 2005; Bijker et al., 2014). Ook zullen de bezoekers van verder weg misschien ‘bewuster’ kiezen voor het bezoek aan een bepaald gebied.

In samenwerking met het Planbureau voor de Leefomgeving heeft de faculteit Ruimtelijke Wetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen de Hotspotmonitor ontwikkeld. Met deze online-enquêtetool werd geprobeerd dit probleem van meetbaarheid op te lossen. De Hotspotmonitor wordt gebruikt als meetinstrument voor de aantrekkelijkheid van groene ruimte, om hiermee vervolgens een kosten-batenanalyse te kunnen maken voor ruimtelijke projecten. De respondenten worden gevraagd naar hun favoriete natuurlijke omgeving binnen 2km en 20km vanaf hun woonplek, en vervolgens hun favoriet in heel Nederland (Pellenbarg et al., 2013; Sijtsma, 2013). De opvolger van deze tool is de Greenmapper, welke aan de online enquête een stap toevoegt waarbij de respondent zich kan

aansluiten bij een online community rondom de groene ruimte die de respondent aantrekkelijk vindt. Deze tool wil de fans van groene ruimte beter bereikbaar maken voor beheerders van groene ruimte en wil fans de gelegenheid geven zich te verenigen. De Greenmapper kan beheerders en beleidsmakers met betrekking tot groene ruimte voorzien van nuttige informatie over wat de fans aantrekkelijk vinden. Dit biedt hen een basis voor een gericht beheer en beleid. Uiteindelijk wordt beoogd via de Greenmapper crowdfunding projecten te initiëren, en de ‘fans’ bijvoorbeeld online inspraak op plannen voor de groene ruimte te laten doen (Bijker et al., 2016).

## 2.4 Conceptueel model

Centraal in het onderzoek staan online communities rondom groene ruimte. In het conceptueel model (figuur 3) wordt de verhouding tussen de thema's binnen dit onderzoek gevisualiseerd. Gerelateerd aan de online communities rondom groene ruimte bestaan twee richtingen van het onderzoek: de stimulering van burgerparticipatie ten behoeve van groene ruimte, en de informatie over de waardering van groene ruimte. Burgerparticipatie heeft direct effect op groene ruimte, en informatie over de waardering van groene ruimte kan waardevol zijn voor beheerders van groene ruimte zijn en de totstandkoming van beleid.



Figuur 3: Conceptueel model

### **3. Methodologie**

#### **3.1 Dataverzameling**

Het onderzoeksgebied van deze thesis is de provincie Groningen. Er is voor dit schaalniveau gekozen, omdat de benaderde partijen in het onderzoek zich vaak bezighouden met groene ruimte in zowel de gemeente als de provincie Groningen. Daarnaast werkt elke organisatie op een bepaald vlak samen met de Provincie Groningen.

De data in dit onderzoek is verzameld met diepte-interviews. Er is gekozen voor deze kwalitatieve methode van dataverzameling, omdat met deze methode uitgebreide informatie over de ervaring en mening van de participanten vergaard kan worden. De diepte-interviews verliepen semigestructureerd, dit geeft de participanten de mogelijkheid om aanvullingen te geven. Daarnaast is het voor de onderzoeker mogelijk om af te wijken van de thema's en in een bepaalde richting door te vragen op de antwoorden van de participant (Longhurst, 2010).

De volgende participanten zijn benaderd en namen deel aan een interview: een medewerker van de Natuur- en Milieufederatie Groningen, een medewerker van Natuurmonumenten, een initiatiefnemer van het burgerinitiatief 'Kardings Ontzet' in Groningen. De diepte-interviews zijn afgenomen in mei en juni 2016 en opgenomen met een mobiele telefoon. Daarnaast is een informeel gesprek gevoerd met een medewerker van de Provincie Groningen in mei 2016. Dit gesprek is niet opgenomen, maar er zijn aantekeningen gemaakt. Voor de diepte-interviews zijn twee interview guides gebruikt (zie bijlage I en II), omdat naar verwachting verschillende thema's besproken zouden worden. In de interviews met de Natuur- en Milieufederatie Groningen, Natuurmonumenten en de Provincie Groningen is gefocust op burgerparticipatie, informatie over de waardering van groene ruimte, en de (potentiële) rol van online communities rondom groene ruimte. In het interview met de initiatiefnemer van het Kardings Ontzet lag de focus op de betrokkenheid van buurtbewoners, de samenwerking met organisaties en overheidsinstellingen, en in hoeverre het internet daar een rol in speelt, of zou kunnen spelen.

#### **3.2 Data-analyse**

De opnames van de diepte-interviews zijn getranscribeerd en vervolgens gecodeerd met het programma ATLAS.ti. De codes zijn van tevoren opgesteld aan de hand van de gevonden theorie. Na de diepte-interviews is een aantal codes toegevoegd naar aanleiding van extra onderwerpen die aan bod kwamen tijdens de interviews. De gebruikte codes zijn te vinden in het codeboek (bijlage IV). Vervolgens zijn per code de uitspraken van de participanten met elkaar vergeleken en zijn de onderwerpen van de diepte-interviews per thema uitgewerkt. Deze manier van data-analyse creëert overzicht in de grote hoeveelheid informatie uit de diepte-interviews.

Tijdens de data-analyse is voornamelijk gelet op de rol die online communities rondom groene ruimte kunnen spelen bij een betere meetbaarheid van de waardering van groene ruimte. Daarnaast is ook gelet op de betrokkenheid van bezoekers van groene ruimte, zowel fysiek als online, en de stimulering van burgerparticipatie via online communities. Deze thema's staan centraal in deze thesis, zoals ook in het conceptueel model gevisualiseerd is.

#### **3.3 Kwaliteit data**

Een beperking van diepte-interviews als methode van dataverzameling is het kleine aantal participanten. Toch is voor deze kwalitatieve methode gekozen, omdat voor de beantwoording van de onderzoeksvragen meer diepgaande informatie nodig is dan met bijvoorbeeld enquêtes verzameld had kunnen worden. Ondanks dat het aantal participanten klein is, zou aangenomen kunnen worden dat de verzamelde data betrouwbaar is, omdat er met personen van verschillende organisaties op

verschillende schaalniveaus is gesproken. Bovendien werken deze organisaties vaak nauw met elkaar samen en bevestigden de participanten tijdens de interviews elkaars visies regelmatig. Het gesprek met de Provincie Groningen, dat niet is opgenomen, is niet getranscribeerd en heeft om die reden minder data opgeleverd dan de andere interviews. Een nadeel van diepte-interviews zou kunnen zijn dat de participanten bijvoorbeeld geen kritische uitspraken hebben gedaan over de activiteiten van organisaties waarmee samengewerkt wordt. Dit is echter van weinig belang voor dit onderzoek.

### **3.4 Ethiek**

Bij wetenschappelijk onderzoek is het van belang om de participanten die deelnemen aan het onderzoek volledig te informeren en op een ethisch verantwoorde manier om te gaan met de verzamelde (Longhurst, 2010). Voorafgaand aan de interviews zijn de participanten via de mail en mondeling ingelicht over de inhoud van het interview en het doel van het onderzoek. Vervolgens hebben de participanten toestemming gegeven voor de opname van het interview en is gebruik gemaakt van een toestemmingsformulier waarin de participanten de vrijwillige deelname aan het interview bevestigen (zie bijlage III). Dit formulier is gebruikt om de participant te informeren over het doel van de thesis en de omgang met de verkregen informatie. In dit formulier wordt benadrukt dat het interview ten aller tijde beëindigd kan worden, vragen onbeantwoord gelaten kunnen worden en antwoorden achteraf ingetrokken kunnen worden. Daarnaast wordt uitgelegd dat de informatie vertrouwelijk behandeld wordt, het transcript niet gedeeld wordt met anderen behalve de thesisbegeleider, en de medewerker in de thesis anoniem zal blijven. De medewerker van de Provincie Groningen, waarmee geen diepte-interview maar een informeel gesprek is gehouden, is achteraf gemaïld met de vraag om de informatie die besproken is te gebruiken in deze thesis. Ook wordt de anonimiteit van deze medewerker gewaarborgd, door de naam niet te noemen.

Mogelijke ethische kwesties bij de data-verzameling zijn een verschil in kennis tussen de onderzoeker en de participant, mede door het leeftijdsverschil tussen beide personen en het feit dat de participant als het ware de specialist is omtrent het onderwerp. De onderzoeker heeft een 'outsider'-positie als relatieve leek op het gebied van beheer van groene ruimte en bijbehorend beleid. De participanten kunnen de gegeven informatie hierop aangepast hebben, waardoor de verzamelde data een versimpelde versie van de werkelijkheid kan zijn. Deze zaken kunnen invloed gehad hebben op de sociale interactie en interpretatie tijdens de interviews. Het is belangrijk om deze zaken met betrekking tot de positie van de onderzoeker en de participant in acht te nemen (Smith, 2010). Deze kwesties zijn zo goed mogelijk opgevangen door ingelezen te zijn in de organisatie, de participanten goed in te lichten over het afstudeeronderzoek en de interviews zorgvuldig voorbereid te hebben.

## 4. Resultaten

Zoals beschreven in de methodologie zijn de participanten gevraagd naar een aantal thema's met betrekking tot groene ruimte in de provincie Groningen. Volgens de literatuur is het belangrijk dat beheerders en beleidsmakers met betrekking tot groene ruimte informatie over de waardering van groene ruimte hebben om een gericht beheer en beleid te kunnen uitvoeren (Bijker et al., 2016; Sijsma & Daams, 2013). Ook speelt burgerparticipatie een belangrijke rol bij het beheer en behoud van groene ruimte (Bijker et al., 2014). In de diepte-interviews is ingegaan op de betrokkenheid van burgers bij groene ruimte, en de rol die online communities hierin kunnen spelen. Vervolgens is gesproken over de kracht die de participanten zien in online communities als methode om de waardering van groene ruimte te meten. Deze thema's komen overeen met de drie deelvragen van dit onderzoek.

### 4.1 Groene ruimte en burgerparticipatie

Bij de Natuur- en Milieufederatie Groningen (NMG) is de laatste decennia een groeiende trend merkbaar van minder betrokkenheid van mensen bij natuurverenigingen. De NMG vertegenwoordigt ongeveer 50 lokale natuur-, landschaps-, en milieuclubs. Deze clubs zijn vaak gesticht in de jaren '60 en '70, toen men zich begon te organiseren in clubs. "Toen was er ook een andere betrokkenheid bij de maatschappij, je ziet nu echt wel een andere generatie", zegt de participant. Als gevolg van deze trend is de huidige achterban van de NMG verouderd. De participant van Natuurmonumenten herkent dit probleem: "mensen worden niet meer automatisch lid van een organisatie". De gemiddelde leeftijd van de leden van Natuurmonumenten ligt momenteel boven de 60 jaar. Dit zorgt ervoor dat er andere manieren bedacht moeten worden om mensen te betrekken bij groene ruimte. Ditzelfde geldt voor de NMG, die daarom netwerken ontwikkelt rondom verschillende thema's - waaronder groene ruimte - waarin onderwerpen besproken worden door aangesloten clubs, maar ook bijvoorbeeld mensen die hier vanuit hun werk in geïnteresseerd zijn. Hiermee worden naar verwachting meer mensen bereikt dan alleen de achterban van de NMG en wordt de mening van meer mensen besproken. Ook Natuurmonumenten probeert leden te werven via andere methoden, waaronder programma's voor kinderen om jonge ouders enthousiast – en eventueel lid – te maken. Deze doelgroep is volgens de participant van Natuurmonumenten ondervertegenwoordigd in het ledenbestand van de organisatie.

Natuurmonumenten is een organisatie met veel vrijwilligers die betrokken worden bij projecten, vaak is dit vlakbij hun woonplek. Natuurmonumenten heeft zelfs een aantal fysieke communities, waarbij het beheer van een gebied uit handen is gegeven aan de community. "Je ziet wel dat, op het moment dat je dingen los durft te laten, dat mensen wel heel enthousiast worden. [...] Ja, het is altijd wel zo dat, dat het drijft op een aantal mensen. Het is altijd tricky, dus je moet het wel blijven monitoren", zegt de participant.

De NMG ondersteunt projecten rondom burgerparticipatie niet actief, omdat dit veel tijd en energie kost om te faciliteren. De NMG heeft slechts negen werknemers en zij doen dit werk parttime. Wel werkt de NMG samen met lokale coöperaties die bijvoorbeeld hun eigen energie willen opwekken met zonnepanelen. Deze coöperaties worden vervolgens ondersteund met advies en ervaring van de federatie of via de contacten van de federatie. De participant geeft aan dat de bemoeienis van overheidsinstellingen of organisaties, zoals de NMG, bij burgerinitiatieven oppervlakkig moet blijven. De participant vindt het belangrijk dat deze partijen faciliterend werken, en zeker niet het initiatief van de burgers overnemen, omdat dit de charme ervan wegneemt en steun van andere partijen zou kunnen belemmeren.

Burgerinitiatieven kunnen veel draagvlak creëren en tot een beter product leiden, terwijl het vaak als oplossing voor bezuinigingen wordt gepresenteerd door de overheid. De participant van de NMG geeft aan dat burgerparticipatie niet als bezuiniging gezien hoeft te worden, ondanks dat het een gevolg is van een verminderde beschikbaarheid van tijd en geld vanuit de Provincie.

Burgerparticipatie zorgt ervoor dat mensen elkaar leren kennen en zich samen sterk maken voor bepaalde situaties. “Ja, uiteindelijk is toch draagvlak ontzettend belangrijk. En we moeten het uiteindelijk ook van de mensen hebben”, meent ook de participant van Natuurmonumenten.

Een voorbeeld van een burgerinitiatief is het ‘Kardings Ontzet’, een project dat geïnitieerd is door twee bewoners uit de wijk Beijum in de stad Groningen. Het initiatief begon klein, maar is inmiddels uitgegroeid tot een omvangrijk project, dat ondersteund wordt door onder andere de Provincie Groningen en de Natuur- en Milieufederatie. Een van de initiatiefnemers van het project heeft het gevoel dat zowel via internet als in ‘real-life’ veel interesse is voor natuurgebied Karding. De participant ziet veel activiteit op de facebookpagina van Karding en verwacht dat er aanspraak gemaakt kan worden op de leden als er hulp nodig is voor het project. “Dus als ik zeg van, voor een subsidieaanvraag moeten we 10 handtekeningen hebben van buurtbewoners.. die heb ik binnen een uur!”, zegt de participant. Ook buiten facebook om kent de participant veel mensen die elkaar op allerlei manieren actief op de hoogte houden van de activiteiten, planten en dieren in Karding.

## 4.2 Waardering van groene ruimte

Veel groene ruimte in Groningen is geen natuurgebied, maar landschap, zegt de participant van de NMG. Het Centraal Bureau voor de Statistiek verstaat onder natuur voornamelijk bos, terwijl dit ook landschap, weiland en water kan zijn. “Als je mensen vraagt van ‘wat is natuur?’, dan zijn dat weilanden met een koe”, zegt de participant van de NMG hierover. De beleving en waardering van groene ruimte wordt volgens de participant ook gebaseerd op de omgeving. “Dus als daar, dat stukje natuur naast een bedrijventerrein zit, dan wordt het ook weer anders gewaardeerd”, zegt de participant. De omgeving draagt bij aan de totaalbeleving en waardering van groene ruimte.

De participant van de NMG herkent de problematiek zoals beschreven in de literatuur: de waardering van groene ruimte laat zich inderdaad moeilijk meten (Bijker et al., 2014; Sijtsma & Daams, 2013). De NMG heeft veel behoefte aan inzicht in de waardering van groene ruimte rondom de steden in de provincie Groningen, maar door de slechte meetbaarheid is het lastig om te beargumenteren waarom bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen wél of niet plaats moeten vinden. Het zou gemakkelijker zijn om hier onderzoeksresultaten voor te kunnen gebruiken, meent de participant. “Het is moeilijk waarom een weg daar niet moet zijn [...] behalve dat wij zeggen van ‘nou, het is heel belangrijk’ [...] dat je echt.., van kijk dit onderzoek laat zien dat deze mensen uit deze gemeente dit gewoon gebruiken, daar zouden wij wel heel veel nut aan hebben”, zegt de participant van de NMG. De Greenmapper lijkt de participant een interessante methode om de waardering van groene ruimte te meten, en de verkregen informatie kan voor de NMG nuttig zijn. De participant benadrukt dat het zeer interessant is voor de NMG om inzicht te krijgen in de waardering van groene ruimte dichtbij de woonplek van mensen, hoe vaak ze deze plek bezoeken en met welk doel. Lokale groene ruimte kan immers van grote invloed zijn geweest op de keuze om op die plek te gaan wonen.

De participant van de NMG verwijst vervolgens naar Natuurmonumenten, die een grote groep mensen heeft weten te verzamelen om te laten zien dat de Waddenzee erg waardevol is. De participant van Natuurmonumenten zegt hierover dat hiervoor een enquête is ingevuld door ongeveer 1000 respondenten. Met deze informatie heeft Natuurmonumenten haar standpunt kunnen versterken en ontwikkelingen voor zoutwinning tegengehouden. De participant geeft aan dat dit hen de mogelijkheid gaf zich sterker te positioneren tegen de plannen van de overheid. Zonder deze mensen – de achterban - was dit niet mogelijk geweest.

Ook voor Natuurmonumenten is het van belang om te weten hoe de natuurgebieden die door hen beheerd worden, worden ervaren door de bezoekers. De participant is van mening dat de gebiedsbeheerders aardig op de hoogte zijn van de beleving van het gebied dat zij beheren. “Ik denk niet dat er echt verrassingen zullen zijn, van, god dat hebben we nou nooit geweten, dat een achterban dat denkt over een bepaald gebied”, zegt de participant. Voor Natuurmonumenten is het bovendien

belangrijk om draagvlak te hebben vanuit haar achterban, omdat de organisatie de financiering van beheerskosten deels betaald via lidmaatschapsinkomsten.

### **4.3 Groene ruimte en online communities**

In een gesprek met een medewerker van de Provincie Groningen werd aangegeven dat de Provincie nog niet zo modern is dat het internet veel gebruikt wordt om aandacht te trekken voor projecten rondom groene ruimte. De medewerker erkent het gemak van internet om veel mensen te bereiken, maar benadrukt dat organisaties nodig zijn als steun en stimulans om bijvoorbeeld burgerinitiatieven te begeleiden. Ook de participant van de NMG ziet kansen in online communities als methode om mensen samen te brengen en actie op te wekken ten behoeve van het behoud van groene ruimte. Wel moet het volgens de participanten gecombineerd worden met andere methoden van dataverzameling. “Online mis je weer wat, er zitten haken en ogen aan, maar je hebt wel een breder publiek, dus het is makkelijk uitvoerbaar”, zegt de participant van de NMG. Om zoveel mogelijk data te verzamelen kan bijvoorbeeld zowel fysiek als online geënquêteerd worden.

Natuurmonumenten heeft ervaring met online communities, zoals gedefinieerd in het theoretisch kader (Preece, 2001). De organisatie heeft voor veel natuurgebieden die zij beheren, zoals op de Veluwe en in het waddengebied, een facebookpagina. Hier worden regelmatig berichten op geplaatst en reageren mensen op elkaar, wat de participant van het Kardings Ontzet bevestigt. Er worden veel foto's en berichten op geplaatst over de dier- en plantsoorten die ontdekt zijn in het natuurgebied. “En dat loopt heel goed, maar dat is natuurlijk heel vrijblijvend”, zegt de participant van Natuurmonumenten.

Volgens de participant van Natuurmonumenten kan een facebookgroep eigenlijk geen community worden genoemd, want “voor ons is een community óók dat mensen iets doen, dat mensen gewoon actief worden. En ja, het is wel lastig denk ik om mensen actief te laten worden op een grote afstand”. De participant maakt duidelijk dat fysieke betrokkenheid voor Natuurmonumenten ontzettend belangrijk is, en gelooft niet dat facebook een methode is waarmee dit aanzienlijk gestimuleerd kan worden. De participant van het Kardings Ontzet kan zich hierin vinden: “heel veel mensen kunnen even snel achter de computer ook iets.. maar als je echt mensen wil hebben die handen uit de mouwen steken.. nou, dat is toch een ander slag volk”.

Natuurmonumenten heeft ervaren dat het werven van leden voor een online community, wanneer het geen facebookpagina betreft, erg lastig kan zijn. Kort geleden heeft Natuurmonumenten geprobeerd een online community op te zetten voor de Waddenzee. Het project, waar speciaal een medewerker voor was aangesteld, is gestopt vanwege de moeizame ledenwerving en de grote moeite om mensen actief te maken. “Dan heb je eigenlijk alleen een lijst van mensen die je af en toe misschien een enquête stuurt ofzo. Maar de gedachte was ook dat die mensen zich dan actief zelf zouden inzetten voor het gebied”, zegt de participant van Natuurmonumenten, “maar goed, dat is een kwestie van definitie, wat versta je onder een community, wat moet zo'n groep gaan doen.. [...] Blijven ze passief, of gaan ze zelf ook initiatief ondernemen, om zaken te ondernemen. Nou dat laatste hadden wij dus voor ogen, maar dat is te hoog gegrepen”.

Een risico van online communities zou kunnen zijn dat mensen zich bezighouden met hun eigen belang, terwijl er grotere belangen kunnen spelen vanuit een natuurorganisatie. “Zeker als het mensen zijn die daar in de buurt zijn, die hebben heel snel al hun private kleine belangen voor ogen”, zegt de participant van Natuurmonumenten. De participant ervaart dat bijvoorbeeld omwonenden van gebieden vaak tegen ontwikkeling zijn, “als zij het beleid zouden bepalen, dan is het al heel snel van, alles moet bij het oude blijven”.

## 5 Conclusie

Met dit onderzoek is gepoogd inzichtelijk te maken welke rol online communities rondom groene ruimte kunnen spelen in enerzijds de betrokkenheid van bezoekers, en anderzijds de meetbaarheid van de waardering van groene ruimte, met als onderzoeksgebied de provincie Groningen. Dit is gedaan aan de hand van de volgende hoofdvraag: *Wat is het belang van online communities rondom groene ruimte voor het beheer van groene ruimte in de provincie Groningen?*

In de provincie Groningen zijn verschillende organisaties en instellingen betrokken bij het beheer van groene ruimte en beleid met betrekking tot groene ruimte. Burgerparticipatie is van groot belang voor draagvlak voor groene ruimte, blijkt uit de diepte-interviews. Een herkenbaar probleem voor de participanten in dit onderzoek is de vergrijzing van de achterban van natuurverenigingen. Dit vraagt om nieuwe methoden om mensen te betrekken en enthousiast te maken om zich in te zetten voor de door hen gewaardeerde groene ruimte. Het internet kan hier een grote rol in spelen.

In het conceptueel model zijn de twee rollen van online communities geschetst, waaronder de stimulering van betrokkenheid bij groene ruimte. Uit de diepte-interviews blijkt dat de participanten zeker een rol weggelegd zien voor online communities, en internet in het algemeen, om aandacht te trekken voor projecten, en mensen te betrekken bij groene ruimte. Wel wordt bediscussieerd wat het precieze doel van online communities dan is. Volgens de participant van Natuurmonumenten is een online community pas een community als deze leidt tot fysieke betrokkenheid; lidmaatschap van bijvoorbeeld een facebookpagina is te vrijblijvend. Bovendien kan een nadeel van online communities zijn dat het mensen gemakkelijk maakt zich verenigen en vanuit eigenbelang te verzetten tegen ruimtelijke ontwikkelingen bij groene ruimte. Desondanks is de participant van de NMG positief over online communities, omdat dit een nieuwe manier is om aandacht te trekken voor projecten. Ook de participant van het burgerinitiatief 'Kardings Ontzet' ziet veel activiteit op de facebookpagina van Kardinges, wat hem de indruk geeft dat hij hier steun kan krijgen voor het initiatief.

Over de tweede rol van online communities, namelijk de waardering van groene ruimte beter meetbaar maken, zijn de participanten minder uitgesproken. De participanten zijn van mening dat online communities mogelijk voor een betere verzameling van informatie over de waardering van groene ruimte kunnen zorgen. De participant van de NMG geeft aan veel nut te zien in deze informatie en kansen te zien in online communities als instrument om de waardering van groene ruimte beter te kunnen meten. Daarentegen is de participant van Natuurmonumenten van mening dat de organisatie goed op de hoogte is van de waarde die door bezoekers gehecht wordt aan natuurgebieden die door hen beheerd worden. Wel kan worden gesteld dat de participanten een mening delen wat betreft de functie van online communities. Volgens de participanten is het internet niet het enige medium om de waardering van groene ruimte te meten, en zou deze gecombineerd met andere methoden gebruikt moeten worden. Om zoveel mogelijk data te verzamelen kan bijvoorbeeld zowel fysiek als online geënquêteerd worden.

Deze bevindingen hebben inzicht gegeven in de situatie in de provincie Groningen en de mening van beheerders en groene ruimte en beleidsmakers rondom groene ruimte over online communities. Het belang van online communities rondom groene ruimte voor het beheer van groene ruimte in de provincie Groningen is aanzienlijk, zeker gezien het probleem van een verouderende achterban van natuurverenigingen. Over de omvang van online communities is te stellen dat het een belangrijk instrument kan zijn, maar niet de enige methode om bezoekers van groene ruimte te verenigen en hun waardering te meten. Ook zullen fysieke communities een rol blijven spelen, want uiteindelijk moeten mensen hun betrokkenheid in de praktijk brengen om groene ruimte te behouden.



## **6 Discussie**

### **Reflectie**

Als relatieve leek met weinig kennis in het vakgebied van de beheerders en beleidsmakers met betrekking tot groene ruimte was het lastig om te bepalen welke partijen in de provincie Groningen de juiste participanten voor het onderzoek zouden zijn. Om deze reden zouden er partijen over het hoofd gezien kunnen zijn. Ook heeft het kleine aantal participanten invloed op de representativiteit van de data voor de provincie Groningen. Toch is de groep participanten gevarieerd en is de data representatief voor deze personen.

De benadering van participanten was bij de start van het onderzoek willekeurig. Na het gesprek met de participant van de Provincie Groningen heb ik mij beter kunnen richten op een aantal organisaties. In een volgende keer kan het handig zijn om een eerste gesprek vroeg in het onderzoeksproces te plannen. Op deze manier is er vroegtijdig in het onderzoek inzicht in de betrokken organisaties bij het onderwerp.

### **Aanbevelingen**

Een aanbeveling voor vervolgonderzoek zou zijn om onderzoek te doen met behulp van meer participanten. Ook kan het waardevol zijn om case studies te doen naar specifieke groene ruimten. Er kan geprobeerd worden zoveel mogelijk bezoekers van de plek te achterhalen en de Greenmapper in te laten vullen, om de verzamelde informatie vervolgens aan beheerders en beleidsmakers met betrekking tot groene ruimte voor te leggen. Op deze manier kunnen deze partijen goed beoordelen wat de informatie over de waardering van een concrete plek voor waarde heeft voor hen, en bijvoorbeeld wat voor verbeteringen aan de Greenmapper mogelijk zijn om het nog beter te laten werken.

## Literatuur

- Balram, S. & Dragicevic, S. (2005). Attitudes towards urban green spaces: integrating questionnaire survey and collaborative GIS techniques to improve attitudes measurements. *Landscape and Urban Planning*, 71, 147-162.
- Bijker, R.A., Mehnen, N., Sijtsma, F.J., Daams, M.N. (2014). Managing urban wellbeing in rural areas: the potential role of online communities to improve the financing and governance of highly valued nature areas. *Land*, 3, 437-459.
- Bijker., R.A., Kampen, P.R. van, Sijtsma, F.J., Moolen, B. van der (2016). Greenmapper: online verbonden met favoriete natuur. *Landschap*, 33(1), 67-69.
- Bodin, O. & Crona, B.I. (2009). The role of social networks in natural resource governance: What relational patterns make a difference? *Global Environmental Change*, 19, 366-374.
- Dimaggio, P., Hargittai, E., Russell Neuman, W. & Robinson, J.P. (2001). Social Implications of the Internet. *Annual Review of Sociology*, 27, 307-336.
- Groote, P., Haartsen, T. & Soest, F., van (2006). Nature in the Netherlands. *Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie*, 97(3), 314-320.
- KPMG Advisory (2012). *Groen, gezond en productief*. Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.
- Langers, F., Buijs, A.E., Vries, S. de, Farjon, J.M.J., Hinsberg, A. van., Kampen, P. van, Marwijk, R. van, Sijtsma, F.J. & Tol, S. van. (2013). *Potenties van de Hotspotmonitor om de graadmeter Landschap te verfijnen*. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, WOt-werkdocument 321.
- Lin, N. (1999). Building a Network Theory of Social Capital. *Connections*, 22(1), 28-51.
- Lockwood, M. (1997). Integrated value theory for natural areas. *Ecological Economics*, 20, 83-93.
- Longhurst, L. (2010). Semi-structured Interviews and Focus Groups. In Clifford, N., French, S. & Valentine, G. (Red.) (2010). *Key Methods in Geography* (pp. 103-115). London: SAGE Publications.
- Natuurmonumenten (2012). *Visie Natuurmonumenten op natuur en landschap in 2040*.
- Pellenbarg, P.H., Sijtsma, F.J. & Steen, P.J.M. van (2013). Perceived Place Attractivity Based on Green, Water and Nature Values. *Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie*, 104 (2), 255-257.
- Preece, J. (2001). Sociability and usability in online communities: determining and measuring success. *Behaviour & Information Technology*, 20(5), 347-356.

Rijksoverheid (2014). *Natuurlijk verder. Rijksnatuurvisie 2014*. Den Haag: Ministerie van Economische Zaken.

Ruijgrok, E.C.M., Brouwer, R. & Verbruggen, H. (2004). *Waardering van Natuur, Water en Bodem in Maatschappelijke Kosten-batenanalyses. Aanvulling op de Leidraad OEI*.

Rydin, Y. & Pennington, M. (2014). Public Participation and Local Environmental Planning: The collective action problem and the potential of social capital. *Local Environment*, 5(2), 153-169.

Sijtsma, F. & Daams, M. (2013). Wie waardeert welke natuurgebieden waarom? *De Levende Natuur*, 114 (2), 46-50.

Sijtsma, F. (2013). *Waardering en financiering van de Nederlandse Natuur*. Rijksuniversiteit Groningen.

Smith, F.M. (2010). Working in different cultures. In Clifford, N., French, S. & Valentine, G. (Red.) (2010). *Key Methods in Geography* (pp. 103-115). London: SAGE Publications.

Son, J. & Lin, N. (2007). Social capital and civic action: A network-based approach. *Social Science Research*, 37, 330-349.

Souza, C.S., de & Preece, J. (2004). A framework for analyzing and understanding online communities. *Interacting with Computers*, 16, 579-610.

Tyrväinen, L., Mäkinen, K. & Schipperijn, J. (2006). Tools for mapping social values of urban woodlands and other green areas. *Landschap and Urban Planning*, 79, 5-19.

Vries, S. (2009). *Beleving & recreatief gebruik van natuur en landschap. Naar een robuuste en breed gedragen set van indicatoren voor de maatschappelijke waardering van natuur en landschap*. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, WOt-rapport 100.

# **Bijlagen**

## **Bijlage I: Interview guide 1**

Participanten: Natuur- en Milieufederatie, Natuurmonumenten, Provincie Groningen

### **Algemeen**

- Wat doet uw instelling/organisatie precies en welke rol vervult zij in de provincie Groningen?
- Wat is uw functie binnen de instelling/organisatie?
- Met welke organisaties wordt er samengewerkt?

### **Burgerparticipatie**

- Hoe worden burgers betrokken bij groene ruimte?
- Zijn hier verbeteringen mogelijk?

### **Online communities**

- Ziet u kansen in online communities om burgers meer te betrekken bij groene ruimte?
- Welke informatie over de bezoekers en hun waardering van groene ruimte is interessant?
- Is het voor de 'werking' van de organisatie/instelling belangrijk om inzicht te hebben in de waarde van groene ruimte?
- Ziet u kansen in online communities als instrument om de waardering van groene ruimte te meten? En zou deze informatie nuttig zijn voor uw instelling/organisatie?

## **Bijlage II: Interview guide 2**

Participant: Initiatiefnemer Kardings Ontzet

### **Algemeen**

- Hoe is het initiatief ontstaan?
- Welke partijen werken samen om het initiatief te realiseren?

### **Burgerparticipatie en online communities**

- Hoe is de betrokkenheid van burgers bij het initiatief?
- Hoe speelt het internet (bijvoorbeeld facebook) daar een rol in?
- Is het nodig geweest om de waarde van de groene ruimte aan te tonen aan betrokken partijen?
- Ziet u kansen in online communities om de waardering van groene ruimte te meten?
- Denkt u dat betrokkenheid via een online community ook fysieke betrokkenheid zal stimuleren?

### **Bijlage III: Toestemmingsformulier**

Onderzoek: Online communities en groene ruimte

Student: Vera van den Bemt

Met dit onderzoek wordt beoogd inzichtelijk te maken welke informatie over bezoekers en hun waardering voor groene ruimte nuttig is voor beheerders en beleidsmakers rondom groene ruimte, en in hoeverre online communities een instrument zijn om een verbinding te maken tussen deze twee partijen.

Hierbij verleen ik toestemming om de informatie die tijdens dit interview besproken wordt te gebruiken voor de bachelorscriptie van Vera van den Bemt, student Sociale Geografie & Planologie aan de Rijksuniversiteit Groningen. Het interview zal worden opgenomen en uitgeschreven, daarna wordt de opname vernietigd. Het transcript zal alleen worden gedeeld met scriptiebegeleider Michiel Daams. Een samenvatting van de informatie uit het transcript zal worden verwerkt in de scriptie, de geïnterviewde blijft hierin anoniem.

De deelname aan dit interview is vrijwillig, en op ieder moment kan door de geïnterviewde worden besloten om het interview te beëindigen. Ook kunnen vragen onbeantwoord gelaten worden en antwoorden kunnen achteraf worden ingetrokken.

Wanneer u het hiermee eens bent, kunt u de verklaring tekenen.

Naam:

Datum:

Handtekening geïnterviewde:

Handtekening student:

## Bijlage IV: Codeboek interviews

Code	Subcode	Toelichting
<b><i>Algemeen</i></b>		
Organisatie algemeen	Ontstaan organisatie	Ontstaanswijze en doel.
	Rol organisatie	Welke functie oefent de organisatie uit (beheer, beleid, steun, initiatief), en hoe is de verhouding met andere organisaties.
	Samenwerkingen	Wordt er samengewerkt met andere organisaties?
Functie medewerker		Dagelijkse bezigheden medewerker.
<b><i>Groene ruimte</i></b>		
Groene ruimte algemeen	Aandacht vragen voor projecten	Wat is de link tussen de organisatie en groene ruimte, hoe werkt dit?
	Beleidsbeïnvloeding	
	Financiering groene ruimte	
Burgerparticipatie	Burgerinitiatief	Hoe worden burgers betrokken bij groene ruimte?
Waardering groene ruimte	Nut waardering groene ruimte	Is het voor de organisatie van belang om inzicht te hebben in de waardering van groene ruimte?
<b><i>Online communities</i></b>		
Communities	Fysieke communities	Is de organisatie bekend met communities, en zijn er fysieke communities? Hoe werken deze?
Online communities	Facebook	Is de organisatie bekend met online communities? Hoe werken de facebookpagina's? Wat is de mening van de participant over de Greenmapper?
	Hotspotmonitor/Greenmapper	